

FORLENGELSE

av
Tore Haga

Trolig har alle pakkepostsamlere sett følgebrev som ikke hadde nok plass på forsiden til alle frimerkene som skulle til for å dekke særlig høye gebyrer/porto, og som derfor har fått flere på baksiden. Men hvor ofte ser man problemet løst på den måten som vist her?

Dessverre har jeg ikke hele følgebrevet; det er klipt slik illustrasjonen viser. Dette klippet har jeg hatt siden jeg var 9-10 år gammel. Da fikk jeg det av postmester John Voldsæter, som på den tid tjenestegjorde på mitt hjemsted og bodde i nabohuset. Han forklarte meg at det vi ser her, kalles en *allonge*. Ordet er fransk (uttales *allonsh* med nasal *n* og stemt *sh*) og betyr skjøt eller forlengelse. Pappbiten er festet til følgebrevet med en rekke små maskinstifter, og disse har medført at stemplene på de tre frimerkene der er nærmest uleselig. På pappbiten kan vi imidlertid lese BERGEN BK 21 7 52.

Såvel stampelet som frankeringen indikerer at det dreier seg om en verdipakke. Det er videre grunn til å anta at verdibeløpet er betydelig, slik at assurancegebyret er grunnen til frimerkenes høye samlede pålydende. Dette var jo en tid da man sendte store pengebeløp som postpakke, og jeg legger til grunn at så var tilfellet også her.

Skulle man forsøke å finne ut hvor stort verdibeløpet var, kan man finne betydelig hjelp i brødrene Aunes bok "Norske innenrikske portotakster & gebyrer 1877-1995". Ikke bare finner man tabeller over vektporto og for beregning av assurancegebyr, men også flere illustrasjoner av verdifølgebrev som er instruktive for vårt regnestykke. I perioden f.o.m. 1.10.1946 t.o.m. 28.2.1975 viste tre suksessive tabeller det samme forholdet mellom verdi og gebyr (15 øre pr. 300 kroner, 25 øre pr. 500 kroner, 50 øre pr. 1000 kroner). Hvor mange ganger går det enkelte ørebeløp opp i det tilhørende kronebeløp? Jo, i hvert av disse tilfellene blir det 2000 ganger. Altså blir gebyret lik resultatet av verdibeløpet delt på 2000. Dette bekreftes av to av illustrasjonene i brødrene Aunes bok; disse er fra samme periode. M.a.o. kan man finne verdibeløpet ved å gange gebyret med 2000.

Første trinn i vårt regnestykke blir derfor å finne gebyrets størrelse. Frimerkene for 40 øre

er helt klart rekommandasjonsavgiften. Det gjenstår da 45 kroner. Når det gjelder vektporto, ser jeg bort fra slike komplikasjoner som f.eks. at innholdet er skillemynt med et helt annet forhold mellom vekt og verdi og dessuten i noen grad egne regler.

Vektporto for verdipakker var i perioden f.o.m. 1.7.1949 t.o.m. 31.12.1955 lik det dobbelte av samme for vanlige pakker. Hvor mye veide denne pakken? Det vet vi ikke, men illustrasjonene i brødrene Aunes bok viser at en pakke med 20 000 kroner veide 0.7 kg, mens en med 150 000 kroner veide 2,8 kg (som vi ser, er økningen i de to enhetene ikke proporsjonal; dette kan skyldes utenforliggende forhold, f.eks. emballasjen). Frankeringens størrelse i vårt tilfelle ligger et sted midt i mellom de to eksemplene. Vi kan derfor gå ut fra at pakken befinner seg innenfor spennet 1-3 kg med vanlig porto 2 kroner, men verdiporto 4 kroner. Trekker vi dette fra 45 kroner, står vi igjen med 41 kroner, som vil være assurancegebyret. Ganger vi dette med 2000, får vi et verdibeløp på 82 000 kroner.

Jeg har i en annen sammenheng sagt at gammel kilovare ikke er å forakte. Nå var ikke denne *allonge* i noen kilovare, men prinsippet er det samme: Gamle klipp kan det bli moro av.